

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ การศึกษาสภาพการใช้ที่ดินของเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน อำเภอบ้านดุง
จังหวัดอุดรธานี

นายณัฏฐ์ สดาดเดช

.....

Zigula

.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จิตอง บุญธรรมเจริญ)

[Handwritten signature]

(ସ୍ଥିତି ସମୀକ୍ଷା ନିର୍ଦ୍ଦେଶନା ଦ୍ଵାରା ପ୍ରଦତ୍ତ ଉପରୋକ୍ତ ବିବରଣୀକୁ ଆଧାର କରି କରାଯାଇଛି)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมบางประการของเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี 2) สภาพการใช้ที่ดินของเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี 3) ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้ที่ดินและ 4) เปรียบเทียบสภาพการใช้ที่ดินของเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ที่มีลักษณะพื้นฐานทางเศรษฐกิจสังคมบางประการที่แตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยเป็นเกษตรกรที่ได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินที่ ส.ป.ก. จัดสรรให้ในเขตปฏิรูปที่ดินอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี จำนวน 151 ราย การกำหนดกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ และการสุ่มแบบมีระบบ การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าสถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ค่า t-test และค่า F-test

ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินอำเภอบ้านดู่ จังหวัดอุดรธานี ส่วนใหญ่เป็นชาย มีอายุเฉลี่ย 48.4 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ประกอบอาชีพทำนา เกษตรกรมีรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี 30,532 บาท มีพื้นที่ถือครองที่ได้รับจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเฉลี่ย 28.13 ไร่ มีสมาชิกที่เป็นแรงงานการเกษตรในครอบครัวเฉลี่ย สาม คน ส่วนใหญ่มีการใช้รถไถเดินตามซึ่งเป็นของตนเอง ใช้เงินทุนทำการเกษตรในรอบปีเฉลี่ย 10,744 บาท และมีการกู้ยืมสินเชื่ออยู่ระหว่าง 10,000-20,000 บาท ส่วนแหล่งน้ำที่ใช้ในการเกษตรนั้นอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก สภาพดินเป็นดินทรายมากที่สุด มีปัญหาในเรื่องดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ และพื้นที่มีสภาพเป็นที่ดอน ด้านสภาพการส่งเสริมการเกษตร เกษตรกรได้รับข่าวสารทางการเกษตรจากการชมรายการข่าวการเกษตรจากสถานีโทรทัศน์มากที่สุด อย่างไรก็ตามการได้รับข่าวสารทางการเกษตรส่วนใหญ่ไม่ได้รับเลย ด้านสภาพการใช้ที่ดิน เกษตรกรใช้พื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 24.09 ไร่ ลัดส่วนที่เกษตรกรนำที่ดินไปใช้ประโยชน์ในการเกษตรคิดเป็นร้อยละ 85.64 ของจำนวนพื้นที่ที่เกษตรกรได้รับการจัดสรร เกษตรกรเกือบทั้งหมดไม่มีการจัดการและการอนุรักษ์ดิน ส่วนปัญหาหลักๆ ในการใช้ที่ดินมีดังนี้ 1) ปัญหาด้านการขาดแคลนเงินทุน 2) ปัญหาโรคและแมลงระบาดเป็นประจำ และ 3) ปัญหาการขาดแคลนแหล่งน้ำทางการเกษตร

เมื่อทดสอบสมมติฐานทางสถิติที่ระดับ.05 พบว่ารายได้ทั้งหมดในรอบปี การใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร การสนทนารับรู้เรื่องการเกษตรกับผู้นำท้องถิ่น การนั่งรายการข่าวการเกษตรจากสถานีวิทยุ และการชมรายการข่าวการเกษตรจากสถานีโทรทัศน์ มีความสัมพันธ์กับระดับการใช้ที่ดินของเกษตรกร และเมื่อเปรียบเทียบระดับการจัดการและอนุรักษ์ดินของเกษตรกรที่มีลักษณะพื้นฐานแตกต่างกัน พบว่า 1) เกษตรกรที่มีอายุแตกต่างกันมีระดับการจัดการและการอนุรักษ์ดินแตกต่างกัน ทางสถิติจำนวนหนึ่งประเด็นคือ การจัดการดินเพื่อการเกษตร 2) เกษตรกรที่มีรายได้แตกต่างกันมีระดับการจัดการและการอนุรักษ์ดินแตกต่างกันทางสถิติ สองประเด็นคือ การจัดการดิน และการจัดระบบการปลูกพืช 3) เกษตรกรที่มีจำนวนแรงงานภาคการเกษตรแตกต่างกันมีระดับการจัดการและอนุรักษ์ดินแตกต่างกันสามประเด็นคือ การอนุรักษ์ดิน การจัดการให้น้ำเพื่อการเกษตรและการจัดระบบการปลูกพืช 4) เกษตรกรที่มีปริมาณเงินทุนที่ใช้ในการเกษตรแตกต่างกันมีระดับการจัดการและอนุรักษ์ดินแตกต่างกันหนึ่งประเด็น คือ การจัดระบบการปลูกพืช ด้านสภาพการส่งเสริมการเกษตรพบว่า 1) เกษตรกรที่มีการสนทนากับผู้นำท้องถิ่น (กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน) ที่แตกต่างกันมีระดับการจัดการและอนุรักษ์ดินแตกต่างกัน สองประเด็นคือ การอนุรักษ์ดิน และการจัดระบบการปลูกพืช 2) เกษตรกรที่ได้รับการฝึกอบรมทางการเกษตรแตกต่างกันมีระดับการจัดการและอนุรักษ์ดินแตกต่างกัน สองประเด็นคือ การอนุรักษ์ดิน และการจัดระบบการปลูกพืช 3) เกษตรกรที่มีการสนทนากับ

เจ้าหน้าที่ทางราชการ การอ่านเอกสารเผยแพร่ทางการเกษตร และการไปทัศนศึกษาดูงานวิชาการ เกษตรที่แตกต่างกันมีระดับการจัดการและอนุรักษ์ดินแตกต่างกัน สิ่งประเด็นคือ การจัดการดิน การอนุรักษ์ดิน การให้น้ำเพื่อการเกษตร และการจัดระบบการปลูกพืช

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย 1) สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมควรพิจารณาจัดหาแหล่งน้ำทางการเกษตรให้เพียงพอ 2) ควรฝึกอบรมความรู้ด้านการจัดการดินและการอนุรักษ์ดิน 3) สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ควรสนับสนุนการจัดตั้งสหกรณ์ปฏิรูปที่ดินในพื้นที่อำเภอบ้านดุง และ 4) สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมควรประสานงานกับสถาบันทางการเงินเพื่อให้การสนับสนุนเงินทุนแก่เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินอำเภอบ้านดุง